

AZ ISKOLAPSZICHOLOGUS FELADATAI AZ LMBTQI+ DIÁKOK ELLÁTÁSÁBAN

FORRÁS-BIRÓ ALETTA PhD

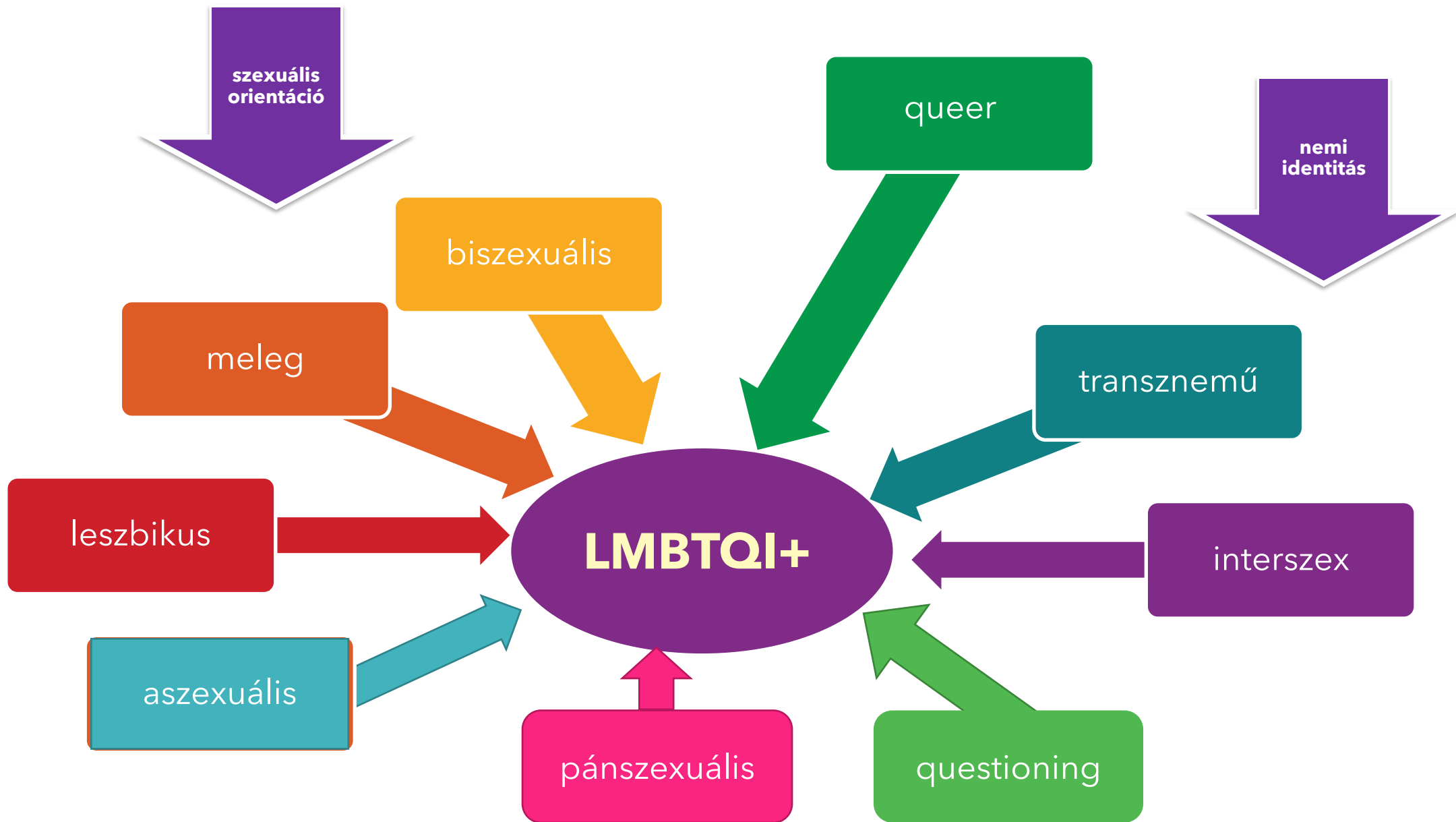
ELTE PPK Tanácsadás- és Iskolapszichológia tanszék

2021. szeptember 21.

Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázis

LMBTQI+

- + LESZBIKUS
- + MELEG
- + BISZEXUÁLIS
- + TRANSZNEMŰ
- + QUEER
- + INTERSZEX

SZEXUÁLIS ORIENTÁCIÓ ÉS NEMI IDENTITÁS

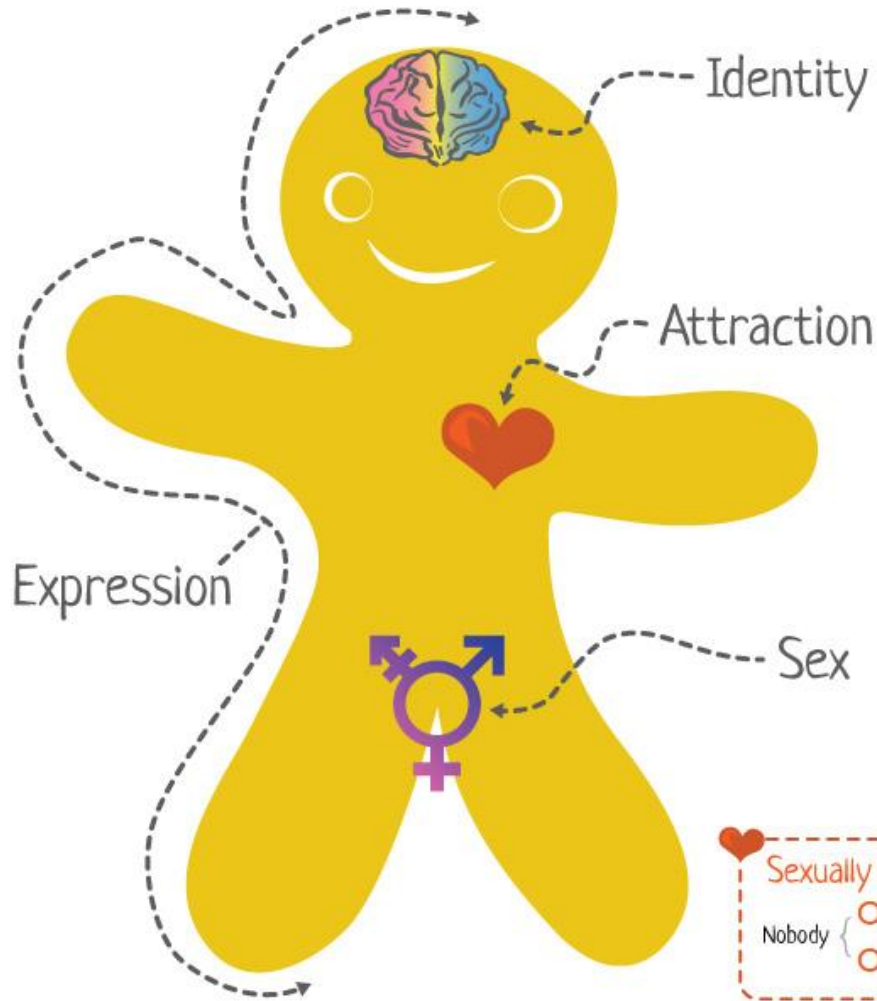

- + Szexuális irányultság/orientáció/sexual orientation
- + Nemi identitás/gender identity

The Genderbread Person v3.3

by its pronounced **METROsexual**.com

Gender is one of those things everyone thinks they understand, but most people don't. Like *Inception*. Gender isn't binary. It's not either/or. In many cases it's both/and. A bit of this, a dash of that. This tasty little guide is meant to be an appetizer for gender understanding. It's okay if you're hungry for more. In fact, that's the idea.

Plot a point on both continua in each category to represent your identity, combine all ingredients to form your Genderbread 4 (of infinite) possible plot and label combos

Gender Identity

How you, in your head, define your gender, based on how much you align (or don't align) with what you understand to be the options for gender.

Indicates a lack of what's on the right.

Woman-ness

Man-ness

"woman"

"man"

"two-spirit"

"genderqueer"

Gender Expression

The ways you present gender, through your actions, dress, and demeanor, and how those presentations are interpreted based on gender norms.

Feminine

Masculine

"butch"

"femme"

"androgynous"

"gender neutral"

Biological Sex

The physical sex characteristics you're born with and develop, including genitalia, body shape, voice pitch, body hair, hormones, chromosomes, etc.

Female-ness

Male-ness

"male"

"female"

"intersex"

"MtF Female"

Sexually Attracted to

Nobody

(Women/Females/Femininity)

(Men/Males/Masculinity)

Romantically Attracted to

Nobody

(Women/Females/Femininity)

(Men/Males/Masculinity)

In each grouping, circle all that apply to you and plot a point, depicting the aspects of gender toward which you experience attraction.

For a bigger bite, read more at <http://bit.ly/genderbread>

FOGALMAK – PONTOSAN!

+változnak

- + Cisz(nemű)
- + Biológiai/születéskori nem
- + Coming out/előbújás
- + Outolni
- + MtF, FtM
- + Nembináris
- + Tranzíció/átmenet
- + TGNC = transznemű és gender-nonkonform
- + They/them, Mx

Egy nembináris ember előbújó bejegyzése:

„Én nembináris vagyok. Ez azt jelenti, hogy nem érzem magam sem kizárólag nőnek, sem kizárólag férfinak (ez a két bináris nem). Ebből az is következik, hogy transznemű vagyok – tekintve, hogy nőnekanyakönyveztek, ami nem egyezik az identitásommal. Egy nembináris identitás nagyon sokféle tud lenni, ezek közül az enyém csak egy, és szeretném elkerülni, hogy bárki következtetéseket vonjon le más nembináris emberekre vonatkozóan az én személyes élményem alapján. (És mindennek nincs köze a szexuális orientációhoz.)

A nemi identitást úgy szoktam elmagyarázni, hogy nézz föl az égre augusztusban, távol a várostól, és válassz két csillagot. Az egyik a nő, a másik a férfi. Körülöttük nagyon sok egyéb csillag van, az egyik vagyok én a nembinárisságommal. Van, aki az összes csillag egyszerre, van, aki az ég, van, aki hol az egyik csillag, hol a másik. A nemi identitás megélése nagyon sokféle tud lenni.”

Számok - erős limitációkkal

- + Magyarországon 1,5% (2018)
- + Nemzetközi adatok: 2,4-4,5-6,2% (nem összevethetőek!)

Sexual orientation of Germans (N = 1,122)								
Age category	Exclusive heterosexuality	Predominant heterosexuality with incidental homosexual attraction	Predominant heterosexuality with common homosexual attraction	Bisexuality	Predominant homosexuality with common heterosexual attraction	Predominant homosexuality with incidental heterosexual attraction	Exclusive homosexuality	Do not know
Adults aged 18-24	45%	20%	11%	5%	1%	2%	2%	13%
All adults	63%	10%	5%	4%	1%	1%	3%	13%

American College Health Association (ACHC) és National College Health Assessment (NCHA) diákszervezetek éves online felmérése, 2020, 50 300 diák (14%)

- + „milyen neműként jelölték meg születéskor?”
- + 68,4% „nő”, 31,6% „férfi” + 19 válaszadó interszexuális
- + „transzneműként azonosítod magad?” kérdésre 1055-en adtak igenlő választ (2,1%). A magukat nembinárisként azonosító válaszadók 1844-en voltak, közülük 1046-an azonosultak transzneműként (56,8%).
- + „milyen megnevezést használsz a nemi identitásodra?”

https://hu.wikipedia.org/wiki/Nembin%C3%A1ris_nemi_identit%C3%A1s#TransCare_identit%C3%A1sok

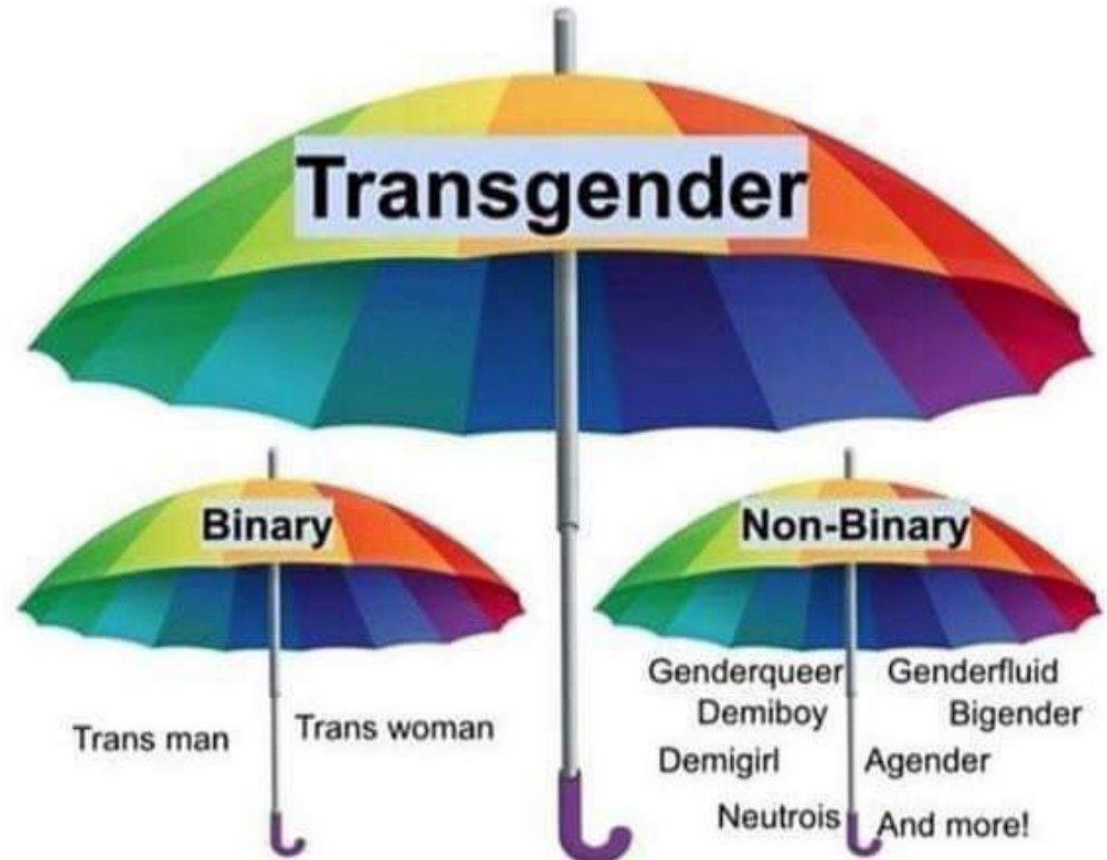
Megnevezés	Szám	%	Nembináris	%
nő	33 113	66,3%	284	15,4%
transz nő	47	0,1%	47	2,5%
férfi	15 517	31,1%	230	12,5%
transz férfi	114	0,2%	113	6,1%
nembináris	588	1,2%	584	31,7%
genderqueer	157	0,3%	155	8,4%
genderfluid	155	0,3%	154	8,4%
agender	79	0,2%	79	4,3%
interszexuális	7	0,0%	6	0,3%
nem szerepel a listán	195	0,4%	192	10,4%
Megkérdezett hallgatók:	49 972	100%	1844 (3,7%)	100%

És akkor egy pillanatra álljunk meg a transz embereknél...

- + „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekek számára is elérhetők legyenek nemátalakító kezelések?” - a „gyermekvédelmi népszavazás” harmadik kérdése
- + **BNO:** kamasz- és felnőttkori, illetve gyerekkori nemi inkongruencia (össze nem illés) - **nem betegség, állapot**
- + **Nemváltás?** Coming out, hivatalos név és jogi nem megváltoztatása, hormonterápia, nemi megerősítő műtétek
- + Kiskorúaknak? „Ma Magyarországon tudomásom szerint nincs olyan szervezet, amely népszerűsítene egy nemátalakító kezelést.” (Amnesty International, <https://168.hu/itthon/amnesty-international-senki-nem-nepszerusiti-a-nematalakito-kezelest-208668>) Nincs olyan uniós tagállam, ahol 18 év alatt ilyen műtéteket végeznek.
- + Pubertásblokkolók?
- + Van, aki megbánja a tranzíciót?
- + Szülők jogai? Kinek a joga erősebb?
- + Transznak lenni fertőző?
- + Transzfób beszéd és radikálfeminizmus
- + 33-as cikkely: az anyakönyvi nyilvántartás kizárólag a születési nemet tartalmazza, amely adat nem változtatható meg - ezzel ellehetetlenül a hivatalos név- és nemváltás Magyarországon (2020. március)
- + Folyamat, nem statikus - önismeret!

Transz - ernyőfogalom

Tartsuk tiszteletben az egyén
önmeghatározását!

Történetiség, kontextus

- + Nem patologizáló diskurzus
- + 1973, Homoszexualitás NEM mentális betegség
- + (DSM nemi szerep diszfória)
- + Kisebbségi stressz, Meyer: stigmatizáció, diszkrimináció, alkalmazkodási kényszer extra stresszforrás

Affirmatív pszichológiai megközelítés

- + Szemléletmód, ellensúlyozandó a reparatív szemléletet
- + Elfogadja a különböző szexuális orientációkat és nemi identitásokat
- + Számol a társadalom heteronormativitásának káros hatásaival
- + Számításba veszi a pszichológus saját elfogultságait

Bieschke 2007

LMBTQ fiatalok - veszélyeztetett csoport

- + Coming out vagy sem?
- + Magányosság
- + Depresszió
- + Folyamatosan megélt kettősség és disszonancia
- + Bullying-kitettség, homofóbia
- + Heteronormatív közeg
- + Önsértés
- + Öngyilkossági kísérlet (31% vs 4%!)
- + Ellenséges közbeszéd és jogi környezet

Feladatok - egyéni szint

- + Tájékozódjunk, ismerjük a fogalmakat!
- + Kisebbségi stressz
- + Élethelyzet feltárása
- + Önellfogadás megerősítése
- + Megküzdési stratégiák erősítése
- + Szenvedésnyomás csökkentése
- + Reflexió a társadalom (+saját?) heteronormatív értékrendjére
- + Fogadjuk el a saját önmeghatározást!
- + Figyeljünk a diák problémameghatározására!
- + Elfogadás, biztonságos hely

Lehetséges intervenciók

- + Biztonságérzet növelése
- + Stressz csökkentése
- + Személyes és társas erőforrások fejlesztése
- + Megerősítés, szemben a diszkriminációval

Feladatok - csoport/szervezeti szint

- + Edukáció
- + Bullying-prevenció
- + Pedagógus támogatása
- + Elfogadóbb iskolai közeg - érzékenyítés
- + Fellépés a homofób megnyilvánulásokkal és kirekesztéssel szemben

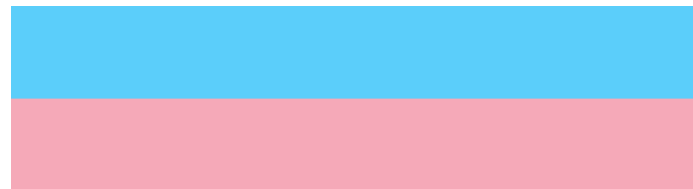
Az iskolapszichológus attitűdje

- + Ismerje a kisebbségi stressz, stigmatizáció, hátrányos megkülönböztetés hatásait
- + Értse, hogy a nem heteroszexuális irányultság LMBTQ nem pszichés betegség
- + Legyen tisztában a konverziós vagy reparatív terápiák veszélyeivel (a szexuális irányultság megváltoztatására irányuló erőfeszítések - SOCE: sexual orientation change efforts - nem hatékonyak és nem biztonságosak) (APA 2009b)
- + Ismerje a saját korlátait (jártasságát, előítéleteit)
- + Tartsa tiszteletben a tapasztalatok egyediségét
- + Legyen érzékeny a verbális és nonverbális jelzésekre (jelkép, színek, zászló, kitűző, pólófelirat, matrica + név)

- + + Igyekezzen érteni az LMBTQ szülők tapasztalatait és a rájuk váró kihívásokat (szivárványcsaládok)

interszex
transznemű

<https://contextus.hu/lmbtq-csoportok-zaszlo-pride-honap/>

Pszichológusok szakmai etikai kódexe

“A pszichológus tiszteletben tartja a személy emberi méltóságát, valamint jogát arra, hogy képességeit és személyiségét kibontakoztathassa. A méltóság az alkotmányos alapelveknek megfelelően az emberi léttel eleve együtt járó minősége, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, és ezért minden emberre nézve egyenlő. A pszichológus tiszteli az egyéni, kulturális és szerepkülönbségeket, és mindenkor tiszteletben tartja az emberi jogokat.” (PSZEK, 2004, 3. o.)

Iskolapszichológus szakmai protokoll - törvényi háttér

- + (1) A nevelési-oktatási intézményben alkalmazott óvodapszichológus, iskolapszichológus ellátja az e §-ban meghatározott feladatokat, amelyek elsődleges célja a gyermek, a tanuló személyiségfejlesztése, **lelki egészségvédelme**, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése.
- + (3)b) megszervezi a **mentálhigiénés preventív feladatokat** a nevelési-oktatási intézményben az egyén, a tanulócsoport, és az intézményi szervezet szintjén
- + c) megszervezi a nevelési-oktatási intézményben az egészségfejlesztéssel, a nevelő-oktató munka, a **szexuális nevelés** segítségével, a nevelési-oktatási intézményben észlelt személyközi konfliktusok és az erőszakjelenségek megoldásával kapcsolatos pszichológiai témájú feladatokat,

Szervezetek

- + Háttér Társaság <https://hatter.hu/>
- + Labrisz Egyesület <https://www.labrisz.hu/>
- + Szimpozion Egyesület -
- + Transvanilla Transznemű Egyesület
<https://transvanilla.hu/>
- + EJHA III. országos konferencia
<https://www.facebook.com/events/1461833309007100>

melegsegesmegismeres.hu

SOKSZÍNŰSÉG
OKTATÁSI • MUNKACSOPORT
sokszinusegoktatas.hu

Szexuális neveléshez

yelon.hu

2021. évi LXXIX. Törvény a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról

1. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítása

- + „3/A. § A gyermekvédelmi rendszerben az állam védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát.”
- + (2) A Gyvt. a következő 6/A. §-sal egészül ki:
- + „6/A. § E törvényben foglalt célok és gyermeki jogok biztosítása érdekében tilos tizennyolc éven aluliak számára pornográf, valamint olyan tartalmat elérhetővé tenni, amely a szexualitást öncélúan ábrázolja, illetve a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, valamint a homoszexualitást népszerűsíti, jeleníti meg.”

7. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítása

- + **11. §** (1) A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nktv.) 9. §-a a következő (12) bekezdéssel egészül ki:
- + „(12) A tanulók részére a szexuális kultúráról, a nemi életéről, a nemi irányultságról, valamint a szexuális fejlődésről szóló foglalkozás megtartása során különösen figyelemmel kell lenni az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglaltakra. E foglalkozások nem irányulhatnak a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérés, a nem megváltoztatása, valamint a homoszexualitás népszerűsítésére.”
- + (2) Az Nktv. 7. alcíme a következő 9/A. §-sal egészül ki: 9/A. § (1) A nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján és az intézményben iskola-egészségügyi szolgálatot ellátó szakemberen és az intézménnyel kötött együttműködési megállapodással rendelkező állami szervén kívül más személy vagy szervezet tanórai vagy egyéb, tanulók részére tartott foglalkozás keretében szexuális kultúrával, nemi élettel, nemi irányultsággal, szexuális fejlődéssel, a kábítószer fogyasztás káros hatásaival, az internet veszélyeivel és egyéb testi és szellemi egészségfejlesztéssel kapcsolatos foglalkozást (e § alkalmazásában a továbbiakban: program) csak akkor tarthat, ha jogszabályban kijelölt szerv nyilvántartásba vette.

- + <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2100079.TV>

LMBTQ PROPAGANDA ?

értelmezhetetlen

Pedofiltörvény

A pedofil hajlamnak vagy a pedofil bűncselekménynek nincs köze a homoszexualitáshoz.

Magyar Pszichológiai Társaság LMBTQ Szekció állásfoglalása

2021. június 11.

- + ... kiállunk a gyermeki jogok védelmében, a gyermek legfőbb érdeke mellett! Kifejezzük elkötelezettségünket az ENSZ Gyermekjogi egyezménye mellett - amelyet Magyarország 1990-ben írt alá és az 1991. évi LXIV törvénnyel hirdetett ki - különös tekintettel az alábbiakra:
- + • a gyermekek és családjaik megkülönböztetésének tilalma bármely alapon történjen is a megkülönböztetés (2. cikk)
- + • a gyermek tájékoztatáshoz, információszerzéshez való jogának biztosítása, a szabad véleménynyilvánításhoz és a vélemények szabad megismeréséhez kapcsolódóan (13.cikk)
- + • a gyermek gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadságához fűződő jogának biztosítása (14. cikk)
- + • a gyermekek védelme a szexuális erőszakkal, kizsákmányolással szemben, és ehhez kapcsolódóan a szükséges eljárások, programok létrehozásának állami kötelessége (19. és 34. cikk)
- + • a gyermeknek a lehető legjobb egészségi állapothoz való jogának biztosítása, valamint, hogy orvosi ellátásban és gyógyító-nevelésben részesülhessen, beleértve a szexuális egészségnevelést is (24. cikk)...
- + Kifejezzük továbbá egyetértésünket a WHO Európai Regionális Irodája által kiadott Az európai szexuális nevelés irányelvei c. dokumentummal, különös tekintettel az alábbiakra:
- + • a szexuális jogok emberi jogok, melyek megkülönböztetéstől függetlenül megilletnek mindenkit
- + • minden gyermeknek joga van a szexuális neveléshez, amelyet az államoknak kötelessége biztosítani
- + • a szexuális egészség előmozdítása a WHO Reproductív egészség stratégiájának része
- + • az átfogó (holisztikus) szexuális nevelés ennek eszköze
- + ... ○ A szexuális nevelés alkalmazkodik a fiatalok valóságos életéhez, számol a gyermek/fiatal életkorával, fejlettségi és értelmi szintjével, s reagál annak kulturális és szociális körülményeire és társadalmi nemére (gender), szexuális orientációjára.
- + ○ A szexuális nevelés alapvetőnek tartja a nemek esélyegyenlőségét, a nemi és szexuális önmeghatározást és a különbségek elfogadását.
- + ○ A szexuális nevelés az egyének és közösségek fejlesztésével hozzájárul egy igazságos és szolidáris társadalom létrehozásához.
- + ○ A szexuális nevelés tudományosan megalapozott ismereteken alapul.
- + Mindezek tudatában elítélünk minden olyan törvényi szabályozást, amely a gyermekek valódi érdeke és jogai ellenében korlátozza a gyermekek szexuális egészséghez, szexuális egészségneveléshez, szabad önkifejezéséhez és tájékoztatáshoz való jogát, valamint bármilyen szempontból hátrányosan megkülönbözteti a gyermekeket és családjukat.

A kép ennél árnyaltabb

- + Amnesty International
- + Öncenzúra, önkorlátozás
- + Iskolaigazgató elszámoltatása
- + Feljelentések pl. Meseország mindenkié a könyvtárban
- + Tévéműsorok? Médiatanács állásfoglalása
- + Iskolapszichológussal szembeni eljárásról nincs tudomásunk.

Végezetül:

kérdések

- + Szülő feljelenti az IP-t, mert úgy véli, népszerűsítette az LMBTQ témát
- + Diákok felmérést végeznek
- + Külső programok (pedagógusként)
- + Mit nem mondhat a pedagógus?
- + LMBT kamasszal dolgozunk, a szülő nem együttműködő, feljelent

kérdések

- + Szabálysértési eljárást kockázatok, ha partnerkapcsolattal, szexualitással foglalkozó osztályfoglalkozásokat tartok, emiatt pedofilnak bélyegezhetnek?
- + Hogyan járjak el, ha IP-ként egyházi iskolában vagyok?
- + Szerintem engem ez IP-ként nem érint, mert az iskolánkban nincsenek LMBTQ diákok.
- + Transz diák azt szeretné, ha a választott nevén hívnák.

kérdések

- + A civilek tartotta foglalkozások jogilag "népszerűsíteneek"?
- + A népszerűsítés egyenlő szóba hozás. Tagadjuk le, ne beszéljünk róla, hogy van ilyen és akkor majd nem lesz.
- + Az egyik pedagógus homofób megjegyzéseket tesz, különösen olyan diákok felé, akiket LMBTQ-nak gondol. A diákok panaszkodnak.
- + Az én iskolámat az egyik szülő előre befenyegette, hogy ha itt bármiféle érzékenyítés lesz, ő megy a sajtóhoz, és mindenkit ránk uszít, neki úgymint befolyásos barátai vannak... A vezetőség is fél, tuti elzárkóznak most majd bármitől, ami ezt a témát érintené.

Források

- + Genderbread.person: <https://www.youtube.com/watch?v=nROQherl2XI>
- + https://hu.wikipedia.org/wiki/Nembin%C3%A1ris_nemi_identit%C3%A1s
- + Meyer, I.H. (2003): Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay, and bisexual populations: Conceptual issues and research evidence. *Psychological Bulletin*, 129, 674-697.
- + https://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_sexual_orientation
- + Magyar Pszichológiai Társaság LMBTQ Szekció állásfoglalása: http://mpt.hu/wp-content/uploads/2021/08/amicus-curiae-transznemuek-MPT-LMBTQ-Szekcio-2021.pdf?fbclid=IwAR3Gh5r0Whs3SRK7zuEDXj9xd1eNwE4OOdVbrBjH9p_OmbEMz-h1iZc14pM
- + https://www.valaszonline.hu/2021/07/26/transznemuseg-gender-lmbtg-orban-nepszavazas/?fbclid=IwAR3yF4moWSlyApn93IRhDpb9gcR-vTPvKqITq6eVQ_1T800kBTB2Kwoe3YI
- + <https://hatter.hu/hirek/megszavazta-az-orszaggyules-a-transznemuek-nemenek-jogi-elismereset-ellehetetlenito>
- + Az LMBTQI diákok iskolai tapasztalatai Magyarországon az Országos Iskolai Környezet Kutatás alapján <https://hatter.hu/kiadvanyaink/iskolai-kornyezet-kutatas-2017>

Források

- + Útmutató a meleg, leszbikus, biszexuális, transznemű és gender-nonkonform kliensekkel folytatott pszichológiai munkához. MPT, Budapest, 2016.
- + http://mpt.hu/wp-content/uploads/2016/12/MPT_APATerapiasUtmutato.pdf
- + American Psychological Association Task Force on Gender Identity and Gender Variance. (2009). Report of the task force on gender identity and gender variance. Washington, DC: Author. Retrieved from <http://www.apa.org/pi/lgbt/resources/policy/gender-identity-report.pdf>
- + American Psychological Association. (2009b). Report of the APA Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation. Retrieved from <http://www.apa.org/pi/lgbt/resources/therapeuticresponse.pdf>
- + Bieschke, K. J., Perez, R. M., & DeBord, K. A. (Eds.). (2000). Handbook of counseling and psychotherapy with lesbian, gay, and bisexual clients. Washington, DC: American Psychological Association

